

Rishøj jættestuen

En 5.200 år gammel fællesgrav fra bondestenalderen

Her på Ronesbanke rejste de første stenalderbønder for mere end 5.200 år siden en række grave bygget af store sten. Gravene afspejler et fælles vesteuropæisk ide- og livsgrundlag, som fulgte med skiftet fra jæger-samlere til bondesamfundet. Yderligere 7 grave har ligget på banken - særligt på nordsiden af morænebakken få hundrede meter herfra.

Jættestuen er den arkitektonisk fuldt udviklede stenaldergrav. Den blev opført som en fællesgrav til brug gennem århundreder modsat enkeltbegravelserne i Tragtbægerkulturens tidligere og mindre rund- og langdysser. Fra velbevarede jættestuer kender vi til mere

end 100 gravlæggelser gennem tiden. Det fortælles, at Rishøj oprindeligt blev udgravet i 1816 af lokale bønder på skattejagt - måske inspireret af et sogn som fortæller, at en høvding og hans hest skulle ligge begravet i højen. Der kendes dog ingen fund fra jættestuen.

Nationalmuseets første beskrivelse af graven er fra 1876. Den blev frivilligt fredet i 1908 og fire år senere blev jættestuen restaureret. Senere - i 2005 - blev indskredet jord i kammeret fjernet og der blev opsat en solid understøttelse under nøglestenen i loftet ved overgangen mellem kammeret og gangen. Du kan derfor nu trygt besøge det meget flotte gravkammer.

I det ene kammer af dobbeltjættestuen "Klekkendehøj" på det vestlige Møn kan du opleve en rekonstruktion af gravlæggelserne i jættestuen. Her i Rishøj foregik det på samme måde. Utallige personer blev gravlagt i kammeret gennem tiden og medgivet gravgaver i form af smykker, våben og ikke mindst de smukt ornamenterede lerkar som kendetegner "Tragtbægerkulturen".

Herunder et par eksempler på nogle af Rishøj-jættestuens mange fine detaljer.

Foto: KulturKonsulenten © 2008

Karmsten fra træ- eller stendør yderst i den tidligere helt sten- og højdekkede kammergang.

Delesten mellem to af kammerets store bæresten omgivet af tørmur med opstabilede stenfliser.

Det store gravkammer med gigantiske 10-15 tons tunge dæksten ligger helt forsejlet i højen.

Højdeforskellen mellem bærestenene er udjævnet med indskudte sten som giver en plan flade for de overliggende dæksten.

Foto: Nationalmuseet ©

De fleste jættestuer som Rishøj er efter deres brugstid blevet offer for hårdhændede plyndringer af såvel indhold samt gravenes værdifulde sten og er derfor næsten fundtomme. Undtagelser findes dog - specielt i lidt ældre udgravninger.

Øverst: Kranier i Rævehøj-jættestuen på vestsjælland fra Nationalmuseets udgravning i 1914.

Mellemst: Skeletter i gravkammeret under udgravningen af Korshøj-jættestuen på Fyn i 1939. Tykke lag af skeletdele blander sig med gravfundene.

Nederst: Et trepaneret kranium fra Næs-jættestuen i Odsherred er et godt eksempel på stenalderfolkets indsigt og færdigheder. Operationshullet er tilvokset og med afrundede kanter, som viser, at personen har overlevet indgrebet.

Støttet af
Fødevareministeriet og EU

Rishøj Passage Grave

The beautiful Rishøj megalithic grave today stands high above the agricultural landscape of Ronesbanke. When it was constructed around 5.200 years ago in the Neolithic period, however, this area was covered by forest. There were once seven other ancient burial mounds on the hill's north face. This megalithic grave represented a communal burial place for the so-called Funnel Beaker Culture and was no doubt used over the course of centuries. As shown in the photos to the left, some passage graves have held the remains of over 100 individuals.

Although Rishøj was protected in 1908, it had been excavated by treasure-seeking local farmers already in 1816. An old legend relates that the mound contained an entombed chieftain and his horse, but no finds from the grave have been officially recorded.

The mound's large burial chambers and adjoining passageway boast numerous architectural details: In the passageway, you can see a doorframe stone, and stones inserted above the large supporting stones combine with drywalled slabs to completely seal the burial chamber. At Klekkendehøj, a similar megalithic grave in west Møn, you can see a reconstruction of interment in a passage grave.

Rishøj Ganggrab

Das schöne Rishøj-Ganggrab liegt heute hoch auf dem Hügel Ronesbanke in einer gepflegten, angebauten Landschaft. In der Jungsteinzeit vor ungefähr 5.200 Jahren bestand das Gebiet hauptsächlich aus Wald. Hier und hauptsächlich an der Nordseite des Hügels lagen früher 7 weitere Hünengräber. Das Ganggrab war die Gemeinschaftsgrabstätte aus der sogenannten Trichterbecherkultur und wurde sicher über Jahrhunderte hinweg benutzt. Wie es aus den Fotos links vorhergeht, sind mehr als 100 bestattete Personen in anderen Ganggräbern bekannt.

1908 wurde das Ganggrab Rishøj unter Denkmalschutz gestellt; es wurde jedoch bereits 1816 von den Bauern der Umgebung, die auf Schatzsuche waren, ausgegraben. Der Volksmund sagt, der Hügel beinhalte einen beigeetzten Häuptling und sein Pferd; es sind jedoch keine Funde aus dem Ganggrab bekannt.

Die große Grabkammer des Ganggrabes und die daran anschließenden Gänge weisen viele architektonische Einzelheiten auf: Im Gang ist ein Rahmenstein von einer Tür zu sehen, und eingeschobene Steine über den großen Tragsteinen ergeben zusammen mit Trockenmauern aus gestapelten Steinfliesen eine völlig versiegelte Grabkammer. In dem entsprechenden Ganggrab im westlichen Teil von Mön, "Klekkendehøj", können Sie eine Rekonstruktion der Grablegungen in einem Ganggrab erleben.

Se mere om Rishøj jættestuen på www.fortidsmindeguide.dk og www.vordingborg.dk eller scan QR-koden til højre.

VORDINGBORG
KOMMUNE
TLF. 55 36 24 90